

Nasza Biebrza

Czasopismo Biebrzańskiego Parku Narodowego dla dzieci i młodzieży

zima 2012
nr 35

Światowy Dzień
Mokradet
Już wkrótce!

www.biebrza.org.pl

Sfinansowano ze środków projektu:

HABIT-CHANGE - Adaptive Management of Climate-induced Changes of Habitat Diversity in Protected Areas.
Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu dla Europy Środkowej.
www.habit-change.eu

Czy klimat się
zmienia? str. 3

AH

Czapla biała str. 5
od niedawna nad Biebrzą

GTK

Światowy Dzień Mokradeł

2 lutego 2012

Dzień Mokradeł jest obchodzony na świecie 2 lutego, na pamiątkę podpisania Konwencji RAMSAR w 1971 r., w mieście Ramsar, nad Morzem Kaspijskim w Iranie. Państwa, które ją przyjęły są zobligowane do ochrony obszarów wodno-błotnych, ważnych dla ptactwa wodnego. Na świecie jest 1968 takich obszarów, położonych w 160 krajach. W Polsce oprócz Biebrzańskiego Parku Narodowego należą do nich: rezerwat przyrody Jezioro Łukajno, Park Narodowy Ujście Warty, rezerwat przyrody Jezioro Karaś, rezerwat przyrody Jezioro Siedmiu Wysp, rezerwat przyrody Świdwie, Słowiński Park Narodowy, Stawy Milickie w Parku Krajobrazowym Dolina Baryczy, Narwiański Park Narodowy, Poleski Park Narodowy, Wigierski Park Narodowy, rezerwat przyrody Jezioro Drużno, subalpejskie torfowiska w Karkonoskim Parku Narodowym.

Zbliża się Światowy Dzień Mokradeł. W tym roku obchodząc go będziemy pod hasłem „Turystyka na mokradłach – wspaniałe przeżycie”. To okazja do zastanowienia się jaka powinna być u nas turystyka przyjazna biebrzańskiej przyrodzie.

Wszystkie szkoły leżące w pobliżu Parku, zachęcamy do organizacji tego święta. Dział Edukacji służy pomocą, czekamy na kontakt od Państwa! Informacje i materiały na stronie www.biebrza.org.pl

Relację z ubiegłorocznego świętowania Dnia Mokradeł w Goniądzu i Dolistowie przestaliśmy do szwajcarskiego biura Konwencji. Warto zajrzeć na ich stronę www.ramsar.org (przekierowanie znajdziecie na stronie Parku).

ZNALEZIONO ZWIERZĘ - GDZIE DZWONIC?

Podczas wędrówek biebrzańskimi ścieżkami może nam się przytrafić znalezienie rannego ptaka lub innego zwierzęcia. Co w takiej sytuacji zrobić? Najlepiej poinformować Komendanta Straży Parku nr tel. **606 148 312**. Najwięcej takich telefonów dotyczy u nas bocianów. Służby Parku starają się pomagać w takich sytuacjach. **Uwaga: rannych zwierząt nie dotykamy!**

Czym jest projekt HABIT-CHANGE?

Naukowcy prognozują, że zmiany klimatu w naszym regionie Europy będą przejawiać się częstszym występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych. Przewiduje się, że obok długotrwałych susz mogą w przyszłości występować dużo częstsze niż obecnie, intensywne i gwałtowne opady deszczu. Bardzo mroźne zimy będą przeplatane okresami gorącego lata. Najprawdopodobniej będziemy również

świadkami nietypowych w porównaniu z dotychczasowymi, suchych wiosen, mokrych lat, długich i suchych jesieni, krótkich i bardzo mroźnych zim... W takich warunkach, zarówno przyroda jak i ludzie będą coraz częściej przechodzić sprawdzian z elastyczności i dostosowania się do nowych warunków klimatycznych. Niewykluczne, że zmieniać się będą nasze mokradła – ich uwilgotnienie, szata roślin-

na i fauna. Aby lepiej poznać powiązania zmian klimatu z użytkowaniem rolniczym i dynamiką siedliskową, Biebrzański Park Narodowy oraz 16 innych instytucji z 9 krajów Europy uczestniczy w projekcie HABIT-CHANGE. Głównym celem projektu jest opracowanie oraz wdrożenie skutecznych metod zarządzania i ochrony przyrody, dostosowanych do potencjalnych zmian klimatu. Mamy nadzieję, że lektura tego numeru „Naszej Biebrzy” przybliży Wam istotę zmian klimatu oraz powiązań pomiędzy warunkami klimatycznymi a światem przyrody Doliny Biebrzy.

Jak sprawdzić czy klimat się zmienia?

Na podstawie wieloletnich obserwacji temperatury powietrza oraz innych zjawisk meteorologicznych naukowcy stwierdzili, że klimat Ziemi się zmienia. Przyczyn zmian klimatu upatruje się zarówno w procesach naturalnych (np. zmiany magnetyzmu ziemi), jak i w działalności człowieka. Dostrzeżono, że największy wzrost temperatury powietrza występuje od momentu, gdy wynaleziono maszynę parową i zaczęto emitować do atmosfery duże ilości gazów cieplarnianych – pary wodnej i dwutlenku węgla.

Mówiąc o klimacie mamy zwykle na myśli długie, kilkudziesięcio- lub kilkusetletnie okresy. W ciągu tak długich okresów zdarzają się lata cieplejsze i zimniejsze. Bywają lata, kiedy deszcze lub burze występują często bądź rzadko, oraz lata, gdy zimą na naszych podwórkach jest dużo śniegu. Bywają również lata, gdy zasiadając do wigilijnego stołu widzimy za oknem deszcz i pluchę i ani milimetra białego puchu. Deszcze, burze, śniegi, stopy i upały to jednak – w skali klimatu – krótkotrwałe zjawiska meteorologiczne. Aby mówić o klimacie danego obszaru (np. o klimacie Polski), należy go rozpatrywać jako wszystkie zjawiska meteorologiczne, jakie zachodzą w wieloletnim okresie. Z całą pewnością, mówiąc o zmianie klimatu nie możemy mieć na myśli zmiany pogody. Jeżeli jednego dnia jest ciepło i świeci piękne słońce, a następnego dnia nie wychodzimy z domu bez parasola i kurtki, nie oznacza to, że zmienił się klimat. Zmieniła się jedynie pogoda. Co więcej, nawet gdyby okazało się, że tegoroczna zima będzie cieplejsza od poprzedniej, nie oznaczałoby to zmiany klimatu. Analizując zmiany klimatu rozpatruje się wieloletnie ciągi liczb opisujące sumę opadów atmosferycznych w poszczególnych latach (np. ile spa-

logiczne, jakie zachodzą w wieloletnim okresie. Z całą pewnością, mówiąc o zmianie klimatu nie możemy mieć na myśli zmiany pogody. Jeżeli jednego dnia jest ciepło i świeci piękne słońce, a następnego dnia nie wychodzimy z domu bez parasola i kurtki, nie oznacza to, że zmienił się klimat. Zmieniła się jedynie pogoda. Co więcej, nawet gdyby okazało się, że tegoroczna zima będzie cieplejsza od poprzedniej, nie oznaczałoby to zmiany klimatu. Analizując zmiany klimatu rozpatruje się wieloletnie ciągi liczb opisujące sumę opadów atmosferycznych w poszczególnych latach (np. ile spa-

Warto wiedzieć

Niektóre zwierzęta na bieżąco adaptują się do nowych warunków klimatycznych. Migrując w poszukiwaniu dogodniejszych warunków, niektóre gatunki pojawiają się w zupełnie nowych miejscach. Możemy to obserwować również nad Biebrzą, gdzie coraz częściej spotykamy czaple białą czy żółtą – gatunki dotychczas kojarzone z krajami Europy Południowej: Węgrami, Bułgarią, Rumunią. Być może liczne pojawianie się tych ptaków nad Biebrzą jest wyrazem zmian klimatu?

Obserwuje się równocześnie, że niektóre gatunki ptaków, typowe dla rejonów północnych (Skandynawii, północnej części Rosji) nad Biebrzą przestają się lęgnać. Przykładem może być batalion i błotniak zbożowy.

Trudne pytania

PT

PT

AH

długości deszczu, a ile śniegu), temperaturę powietrza (czy lato w tym roku było cieplejsze od lata np. w roku 1950?) czy czas trwania tzw. „okresu wegetacyjnego”, czyli czasu, w którym rośliny mogą się rozwijać. Zmiana klimatu nie musi jednak bezwzględnie oznaczać ocieplenia. W naszej części Europy prognozowane zmiany klima-

tu będą najprawdopodobniej wyrażać się coraz częstszym występowaniem ekstremalnych zjawisk atmosferycznych (np. miesiące, kiedy spadło bardzo dużo deszczu oraz miesiące, gdy praktycznie w ogóle nie padało). W wieloletniej perspektywie możemy się spodziewać występowania długich, bardzo mroźnych i śnieżnych

zim. Powinniśmy się również przygotować na upały w miesiącach letnich, kiedy będą występować długie okresy bezdeszczowe, oraz na nagłe zmiany pogody i intensywne burze z ulewami.

Mateusz Grygoruk, BbPN

Ramsar na wesoto

źródło: www.ramsar.org

Czapla biała

elegantka z południa

Czapla biała jest ptakiem występującym głównie w Południowej Europie, zbliżonym wielkością do pospolicie występującej w Polsce i powszechnie znanej czapli siwej. Czapla upierzenie ma śnieżnobiałe, żółtawy dziób i ciemne nogi. Jest to ptak piękny i pełen gracji. Jego ozdobą są pióra godowe, zwane egretami (czapla po łacinie to *Egretta*), długie na 25 cm. Kiedyś były używane jako ozdoba damskich kapeluszy. Aby zdobyć te pióra polowano na czaple białe, co spowodowało niemal całkowite wyniszczenie tego gatunku w Europie w końcu XIX wieku. Szczęśliwie moda się zmieniła i dziś te piękne pióra możemy podziwiać u czapli, a nie na damskich kapeluszach.

a możliwość jej obserwowania była nie ladą gratką dla „ptakolubów”. Czaple białe nie zakładały jednak gniazd w Polsce, bo było im u nas za zimno. W ostatnich latach, w związku, z ocieplaniem się klimatu w Europie ptaki te zaczęły coraz częściej pojawiać się w naszym kraju, a w roku 1997 po raz pierwszy zanotowano gniazdowanie czapli białej – właśnie nad Biebrzą. W 2011 roku w dolinie Biebrzy ornitolodzy stwierdzili 80 gniazd czapli białej. Latem nad Biebrzą na noclegowiskach gromadzą się stada liczące ponad 200 osobników. Czapla biała lęgnie się obecnie również w kilku innych miejscach w Polsce, a w okresie przelotów dość często widuje się ją w dolinach dużych rzek i na stawach rybnych. Podczas tańszych zim zdarza się nawet, że te ciepłolubne ptaki u nas zimą!

Do niedawna czapla biała była u nas gatunkiem pojawiającym się dość rzadko i tylko podczas przelotów,

Czapla biała gnieździ się pojedynczo lub w niewielkich koloniach na trudnych do dostępu terenach podmokłych,

Czapla biała w szacie godowej / GTK

najczęściej na wysepkach porośniętych przez wierzby i niskie krzewy. Głównym pożywieniem tego gatunku są drobne zwierzęta wodne: ryby i skorupiaki, nie gardzi także zwierzętami lądowymi, jak owady oraz małe ssaki i ptaki. Czapla biała żeruje głównie na rozlewiskach i w płytkich wodach przybrzeżnych rzek, stawów oraz innych zbiorników wodnych, i w takich właśnie miejscach najczęściej można zaobserwować tę elegantkę z południa.

Grzegorz Rąkowski
Instytut Ochrony Środowiska

Dla każdego coś ciekawego

Czaple na żerowisku / GTK

Młode „elegantki” - pisklęta czapli białej / PD

Wcześniejsze powroty ptaków Czy to prawda, że ptaki przylatują wcześniej?

Ptaki obserwowane nad Biebrzą to w większości gatunki wędrowne, czyli takie które wybierają odrębne tereny na legi i po lęgach udają się na zimowiska. Od niedawna wiadomo, że rzadka wodniczka wędruje na zimę aż do afrykańskiego Senegalu, a wraca do Polski zawsze w początkach maja (30 IV - IV). Nie wszystkie ptaki są takie „punktualne”.

Bociany na pustyni / TK

ma dość niezmienny, o tyle inne ptaki wskutek zmian klimatycznych wracają do nas coraz wcześniej. Nierzadkim widokiem są żurawie czy gęgawy spacerujące po zaśnieżonych nadbiebrzańskich polach już w lutym. Głos kukułki czy wilgi też słyszymy coraz wcześniej. Kiedyś w pierwszych dniach maja a teraz już ok. 20 kwietnia.

Dlaczego? Przyczyn może być wiele, ale najczęściej jako powód podaje się coraz łagodniejsze i krótkie zimy. Ciepła pogoda w miejsce mrozów zachęca wiele migrujących ptaków do prób pozostania na zimę albo krótkiego tylko przemieszczania się do

zachodniej Polski. W naszych karmnikach coraz częściej widzimy zięby czy rudziki, które niegdyś pojawiały się w północno-wschodniej Polsce dopiero w marcu. Czy zmiany klimatu wpływają na ptaki? Z pewnością tak. O ile wcześniejszy przylot jest ciekawostką to już upały i susze wiosną czy latem nie są dla ptaków zbyt miłe. Bywa, że wiosenne roztopy nad Biebrzą znikają już w maju, a wtedy czajki, rycyki czy krwawodzioby narażone są na duże straty w lęgach, bo pisklęta stają się łatwiej dostępne dla drapieżników. Naukowcy przewidują, że o ile zmiany klimatyczne będą dalej postępować, to wiele gatunków ptaków zniknie z Polski (przeniosą się na północ i wschód), a w ich miejsce pojawią się gatunki ciepłolubne z południa Europy. Tam już będzie po prostu za gorąco.

Nasze bociany migrujące na południe do Afryki mogą tam głodować z powodu susz. Po powrocie do Polski może nie być dużo lepiej. Jeśli po zimie nie powstaną roztopy, to mniej będzie głównych „dań” czyli ptaków. Jakby nie patrzeć - ciężki los. Czy coś można z tym zrobić? W ska-

li globalnej wszelki działania dadzą efekt po wielu latach, w skali lokalnej - miejmy świadomość że sami możemy ograniczyć emisję gazów cieplarnianych na różne sposoby i przez to pomóc ptakom.

Tomasz Kućkowski
Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

Terminy przylotów ptaków na Podlasiu można poznać na stronie avestom.com w zakładce Akcja Przyloty.

Dla każdego coś ciekawego

Dla każdego coś ciekawego

Wodniczka / GTK

Terminy przylotów nad Biebrzę wodniczki i wielu innych gatunków ptaków są rejestrowane, a nauka zajmująca się takim przyrodniczym „terminarzem” nazywana jest fenologią. O ile wodniczka swój termin przylotu

Rudzik / PS

Kukułka / TK

Gęsie pióro

Podziękowanie

Dziękujemy Ci Biebrzo kochana nasza
Za to, że nas swym wdziękiem do siebie
zapraszasz.

Dzięki za twe liście jesienią spadające,
I za po łące biegające zające.
Za Twe wszystkie zwierzęta i rośliny,
Za kasztany, żółędzie, jagody i maliny.

Dziękujemy za wszystkie Twoje dary,
I za to, że upiększasz nasz region
wspaniały.

Izabela Bajko, kl. IV, SP w Dolistowie

Biebrzański Park Narodowy
Jest cenny i wartościowy.
Jest też piękny niestychanie
Tu odpocząć chcą mieszczanie.

Nim słońce wyjdzie ptaki już śpiewają
Bo nowy dzień za wschodu witają.

Turyści we wszystko wpatrzeni,
Coraz bardziej zachwyceni.
Widzą wszędzie ptaków sznury,
Wielkie jak burzowe chmury.

Urszula Pacuk, kl. IV, SP w Dolistowie

Dziękujemy mieszkającym w Dolistowie dziewczętom i nagradzamy je maskotkami łoszakami. Kochani Czytelnicy, czekamy na wiersze inspirowane przyrodą, która Was otacza. Najciekawsze nagrodzimy!

Nasza Biebrza

Zimno latem, ciepło zimą

Jaki jest klimat doliny Biebrzy?

Wszyscy dobrze znamy klimat Podlasia. Zimy bywają bardzo mroźne – szczytujemy się, że północno-wschodnia Polska to biegun zimna. Lata bywają upalne, szczególnie, gdy nasz obszar pozostaje pod wpływem gorącego i suchego powietrza z głębi kontynentalnej Azji. Wiosna przychodzi nad Biebrzę zwykle nieco później niż w innych zakątkach Polski. Jesień, szczególnie wrzesień i październik, pozwalają nam zwykle cieszyć się słoneczną, bezdeszczową pogodą.

linie, aniżeli na wysoczyźnie, szczególnie wiosną i jesienią. Na podstawie monitoringu meteorologicznego prowadzonego przez Biebrzański Park Narodowy można stwierdzić, że najchłodniejszym miesiącem nad Biebrzą jest luty. W roku 2011 średnia temperatura powietrza w lutym wynosiła tutaj $-5,9^{\circ}\text{C}$, a najniższe temperatury powietrza zmierzone w mroźne i śnieżne lutowe noce sięgały niemal -25°C . Na przykładzie obserwacji prowadzonych tu w 2011 roku można stwierdzić, że przymrozki nie występowały tylko w czerwcu, lipcu, sierpniu i wrześniu. Najcieplejszym miesiącem w dolinie Biebrzy jest lipiec, kiedy średnia dobo-

wa temperatura wynosi około 19°C . Najwyższa temperatura powietrza w lipcu zanotowana w 2011 roku wynosiła 33°C . Jak łatwo obliczyć, roczna amplituda temperatur powietrza (różnica między najwyższą i najniższą) wyniosła aż 58°C ! Jak na klimat umiarkowany, w jakim leży Polska, to bardzo dużo! Na wykresie możesz prześledzić przebieg średnich, maksymalnych i minimalnych temperatur powietrza w ciągu roku. Wyobraź sobie teraz, jak wytrzymałe muszą być biebrzańskie rośliny i zwierzęta, by wytrzymać tak duże zmiany temperatury w ciągu roku! Dla porównania

Opady

– w Holandii czy w Wielkiej Brytanii roczna amplituda temperatur nie przekracza 30 stopni. Pod względem sumy opadów dolina Biebrzy nie wyróżnia się znacząco na tle innych obszarów Polski. Suma opadów sięga tutaj około 590 mm w ciągu roku (a więc 590 litrów na metr kwadratowy; średnia w Polsce ok. 600). Najwięcej deszczu spada nad Biebrzą latem, a najwilgotniejszym miesiącem jest lipiec. Najsuchszą porą roku jest tu zima i wczesna wiosna. Względnie sucha jest także jesień. W ostatnich latach zaobserwowano jednak duże zmiany w dy-

siaczu należy odwiedzić nasz Park, by spodziewać się najmniejszego wiatru? Pod względem kierunków wiatru, podobnie jak w innych częściach Polski dominują wiatry z kierunku południowo-zachodniego (na wykresie oznaczonego symbolicznie jako „SW”) oraz zachodniego (na wykresie – „W”). Sprawdź sam, z których kierunków wieje najrzadziej?

Wiatry

W konsekwencji różnego rozmieszczenia układów barycznych nad naszą częścią Europy (wyże, niższe oraz fronty atmosferyczne) oraz ukształtowania terenu doliny Biebrzy i obszarów ją otaczających, obserwujemy zróżnicowanie prędkości oraz kierunków wiatru. Najsilniej wieje nad Biebrzą zimą i wczesną wiosną. Najniższe średnie dobowe prędkości wiatru zanotowano późnym latem i wczesną jesienią. Czy potrafisz odczytać z wykresu, w którym mie-

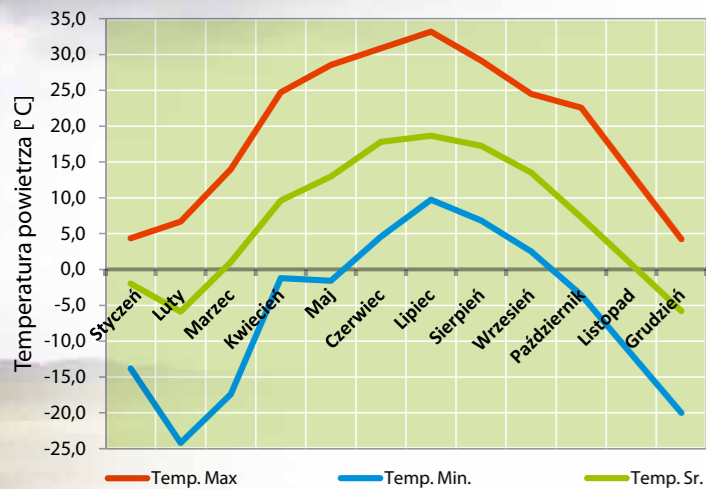
siaczu należy odwiedzić nasz Park, by spodziewać się najmniejszego wiatru? Pod względem kierunków wiatru, podobnie jak w innych częściach Polski dominują wiatry z kierunku południowo-zachodniego (na wykresie oznaczonego symbolicznie jako „SW”) oraz zachodniego (na wykresie – „W”). Sprawdź sam, z których kierunków wieje najrzadziej?

siaczu należy odwiedzić nasz Park, by spodziewać się najmniejszego wiatru? Pod względem kierunków wiatru, podobnie jak w innych częściach Polski dominują wiatry z kierunku południowo-zachodniego (na wykresie oznaczonego symbolicznie jako „SW”) oraz zachodniego (na wykresie – „W”). Sprawdź sam, z których kierunków wieje najrzadziej?

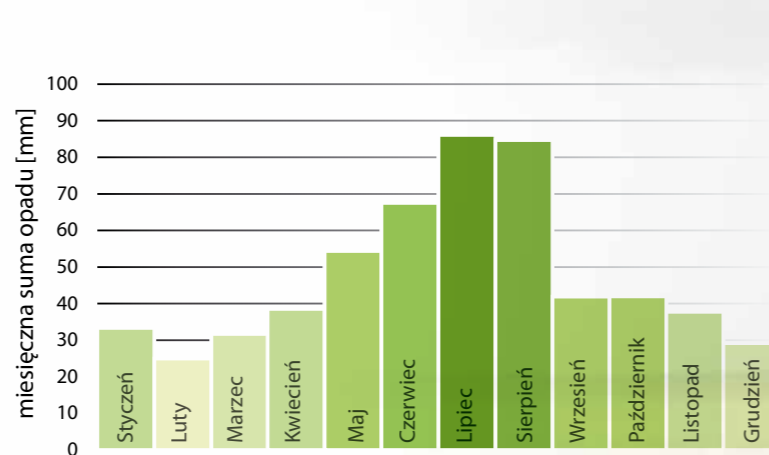
Każdy gatunek żyjący na Ziemi ma pewne wymagania klimatyczne. Gdy klimat ulega zmianie, organizmy często przemieszczają się w poszukiwaniu optymalnych warunków. Być może, współczesne zmiany klimatu również zmuszą rodzime gatunki do przemieszczania się? Już teraz obserwujemy nad Biebrzą nowe gatunki ptaków (np. czapłę białą i żółtą), które dotychczas były kojarzone z cieplejszymi i mniej dynamicznymi warunkami klimatycznymi Europy Południowej. Być może pojawiły się one u nas właśnie w wyniku zmieniających się warunków klimatycznych? Czy potrafisz na podstawie wykresów ocenić, kiedy najlepiej jest przyjechać nad Biebrzę, by spodziewać się najniższych opadów, najmniejszego wiatru i najwyższej temperatury? Spróbuj!

Mateusz Grygoruk, BbPN

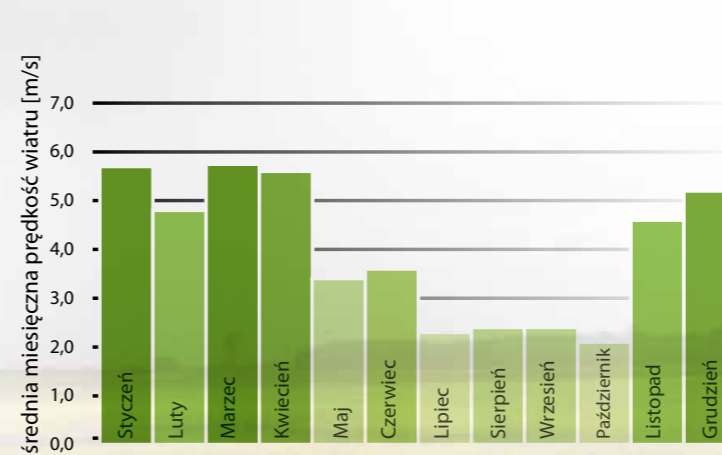
Średnie, maksymalne i minimalne miesięczne temperatury powietrza w dolinie Biebrzy w 2010/11 r.

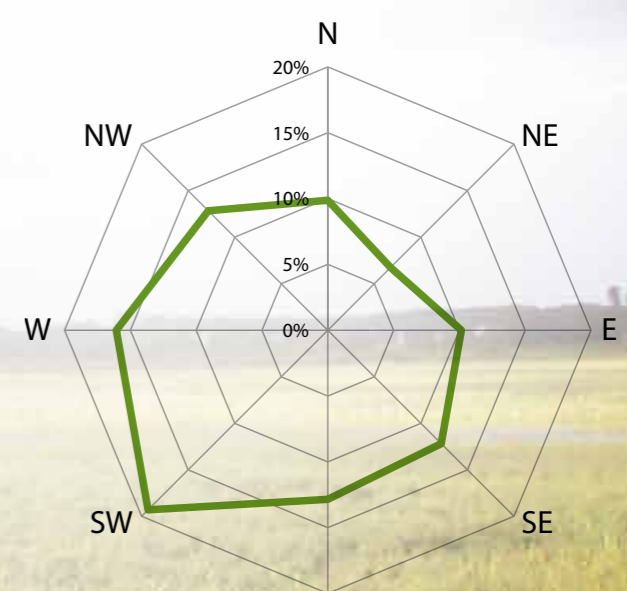
Średnie miesięczne sumy opadów w dolinie Biebrzy – obserwacje z lat 2000-2011

Średnia miesięczna prędkość wiatru w dolinie Biebrzy w 2011 r.

Główne kierunki wiatru w dolinie Biebrzy w 2011 r.

Temperatura powietrza

Dolina Biebrzy jest rozległym obniżeniem terenu ciągnącym się z południowego zachodu (SW) na północny wschód (NE). Otaczające ją obszary są położone nieco wyżej. Zimne powietrze z tych obszarów, będąc nieco cięższym od powietrza ciepłego, może spływać do doliny sprawiając, że w jej dnie (np. w miejscowościach takich jak Laskowiec, Budne czy Kopytkowo) powietrze może być chłodniejsze, niż np. w tym samym czasie w pobliskim Goniądzu czy Mońkach. Takie zjawisko może być przyczyną większych przymrozków w do-

wa temperatura wynosi około 19°C . Najwyższa temperatura powietrza w lipcu zanotowana w 2011 roku wynosiła 33°C . Jak łatwo obliczyć, roczna amplituda temperatur powietrza (różnica między najwyższą i najniższą) wyniosła aż 58°C ! Jak na klimat umiarkowany, w jakim leży Polska, to bardzo dużo! Na wykresie możesz prześledzić przebieg średnich, maksymalnych i minimalnych temperatur powietrza w ciągu roku. Wyobraź sobie teraz, jak wytrzymałe muszą być biebrzańskie rośliny i zwierzęta, by wytrzymać tak duże zmiany temperatury w ciągu roku! Dla porównania

namice i rozkładzie opadów w roku. Przykładem może być lipiec 2011 r., kiedy zanotowano aż 196 mm opadu (a więc niemal 200 litrów deszczu na metr kwadratowy), co stanowi jedną trzecią przeciętnego rocznego opadu w naszym regionie. Tak wilgotnego lipca nie zanotowano jeszcze w historii pomiarów prowadzonych w przez Biebrzański Park Narodowy. Po tak wilgotnym lecie nastąpiła bardzo sucha jesień. We wrześniu i październiku tego roku spadło w sumie nieco ponad 40 mm deszczu, a więc przeszło dwa razy mniej, niż notowano w tych miesiącach

Konkurs na najzimniejsze miejsce doliny Biebrzy!

Ogłaszamy konkurs na prowadzenie własnych obserwacji meteorologicznych. Należy przez cały luty mierzyć temperaturę powietrza za oknem (każdego dnia o tej samej godzinie). Podpowiadamy – najniższa temperatura jest wieczorem lub rankiem. Notujcie wyniki w tabeli. Na listy czekamy do 15 marca. Nagrodami są koszulki i książki przyrodnicze.

Wystarczy klik!

Jeśli nie lubisz tabletek (szczególnie w ferie!) możesz w lutym codziennie fotografować termometr, zapisując pomiar i datę. Wybierz najniższą temperaturę lutego i prześlij zdjęcie (z opisem daty, miejsca i godziny) na adres nasza.biebrza@biebrza.org.pl Czekamy do 15 marca.

Wasze listy

Na początku list od naszego krakowskiego korespondenta. Jesteśmy pod wrażeniem liczby gatunków zaobserwowanych przez rodzinę Kuby w ciągu kilku dni! Gratulujemy obserwacji.

Informacje o stwierdzeniu dzikiego ptaka z obrączką należy zgłaszać do Stacji Ornitologicznej Muzeum i Instytutu Zoologii Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku, najlepiej za pomocą formularza na stronie internetowej Stacji: www.mii.z.waw.pl/obraczkowanie/pl/

Podsumowanie konkursu „Orlik, ptak jakich mało”

Na konkurs „Orlik, ptak jakich mało” napłynęło 166 prac, w tym 11 orlików przestrzennych i 155 rysunków, z 44 szkół. Przeważały szkoły z okolic Biebrzańskiego PN, ale do konkursu zgłosiły się nowe oraz zaprzyjaźnione placówki z województwa. Kilkanaście razy pojawiały się nazwiska znanych nam Czytelników „Naszej Biebrzy”, co nas dodatkowo cieszy. Nagrodzono 11 prac uczniów ze szkół podstawowych oraz 20 prac gimnazjalistów. Wśród nagrodzonych zna-

lały się wszystkie orliki przestrzenne, jako najbardziej pomysłowe. Wyróżnienia otrzymało 44 osoby. Dziękujemy za przybycie na podsumowanie konkursu 28 listopada 2011r. uczniom i nauczycielom z 25 szkół. Dziękujemy za wszystkie nadesłane prace. Gratulujemy talentów, którymi jesteśmy zachwyceni! Podobnych wrażeń życzymy wszystkim oglądającym wystawę w siedzibie Parku. Więcej na www.biebrza.org.pl

Nagrody - szkoły podstawowe

Nagrody - Gimnazja (prace indywidualne)

Kraków, 11.09.11
Droga Redakcjo!

Na początku mego listu prosię Redakcję serdecznie pozdrowić. Bardzo dziękuję za kolejny numer pisma, treści o biebrzańskich łajkach, otenach, nawiązała i memory. Dynamie zaszkodził i ucieszył mnie kutek - od czasu marzeń o takim, jednak zawsze jako panistę znad Biebrzy wyobraźniałem kocięta.

Chciałbym podzielić się z Redakcją wrażeniami z mego tegorocznego wiosennego pobytu nad Biebrzą.

Jak co roku, zaraz po przyjeździe, między Goniądzem a Dawidowem, poszukałem nas samce błękitnika łoskiego. Na szlaku Banik brat rozpoznał i pokazał nam orlika grubodziobego. Pierś dnia późną, wracając wieczorem do Dawidowa, w okolicy kocięta i Goniądzu fotografowałem, a potem zaobserwowałem parę gęsi.

Poznego dnia wybrał się do okolicy Kapic. Samochód zaparkowałem na początku pięknej wierzbowej łąki. Łata zauważył, że z drzewi rosnącego w olei drzewa wystaje płaszcz ogn. Przy ujęciu linę brat rozpoznał, że jest to nuragęś. Odesłałem więc szybko, aby nie niepokoił ptaka.

Bardzo miło wspominać również spotkanie oko w oko z Łosiem na Carskiej Szosie. Od kilku lat nie widziałem tak blisko tego sympatycznego zwierzęcia, w tym roku mogłem zrobić mu zdjęcie, które przesyłam.

Kolejnego dnia pojechaliśmy w okolice Goniądza-Honekko, aby zaobserwować tokujące białogłose. Po drodze zobaczyliśmy stado kilkuset odspaczających na Marze gęsi. Zatrzymaliśmy się za krawędzią, tak, aby ptaki nas nie widziały. Brat rozstał linę i zaczął wymieniać co wypatrzył: gęsi zbożne (1 osobnik częściowo albinotyczny).

gęsi białoczelne, wśród nich 1 bembek białoczelny! Ja, jednak najbardziej ucieszyłem się z tego, że jedna gęś zbożna i jedna białoczelna były oznakowane kolorowymi obrączkami, udało nam się je odszyfrować. Gęś białoczelna miała czarną obrączkę z napisem YB, a zbożna złotą obrączkę z napisem AR. W Krakowie sprawdziłem w Internecie, że została zarejestrowana za granicą.

1 maja postanowiliśmy odwiedzić Suchowolę. Z wyjątkiem BPN dowiedzieliśmy się, że znajdujemy się tam geometryczny środek Europy. Po drodze zastąpiliśmy na nieznane nam uczęszczanie pod Karpatkami. Byłem zaskoczony sporym ilością zaobserwowanych tam par rybaków, wyglądało na to, że zamierzają złożyć tam gniazda. Przesyłam moje zdjęcie przy głazie oznaczającym środek Europy.

Ostatniego dnia naszego pobytu, tuż przed wyjazdem, pojechaliśmy, pożegnaliśmy "Biebrzę",

do Brzostowa. Gdy dojeżdżaliśmy do samochodu, wracając znad brzegu rzeki, tuż przed naszymi głowami przeleciał piękny rybak. Pomijałem wtedy to, co co roku myślę w maju: że pobyt nad Biebrzą był niezwykłe udany. Szukam tylko, że nie udało mi się dobrze zaobserwować orliana. Wzieliśmy dwa w okolicach Goniądza, następnego z dużej odległości.

Nie popisało to na szczęście naprawdę atmosfery wyjazdu. Już teraz z niecierpliwością oczekuję wyjazdu nad Biebrzę w przyszłym roku. Może wtedy orleczony będą, chociaż dla nas łaskawie?

Pozdrawiam,
Kuba Łaskowski,
kl. I a, Gimnazjum nr 28 w Krakowie

Widok na łąki potorfowe przy carskiej szosie / Kł

KŁ Sasanka otwarta podlega ochronie ścisłej, w kwietniu zdobi runo borów sosnowych

łoś przy carskiej szosie / Kł

Głaz w Suchowoli symbolicznie zaznacza geometryczny środek Europy (wyznaczony w tej miejscowości w XVIII wieku.)

„Jesienią na wycieczce rowerowej zobaczyłem z daleka matką żabkę. Jak się zatrzymałem trudno było ją znaleźć, chociaż trawa była krótka. Żaba miała identyczny kolor jak trawa. Dobrze, że miałem telefon komórkowy i natychmiast zrobiłem jej zdjęcie. W internecie sprawdziłem, że to rzekotka drzewna, rzadki gatunek.”

Marcin Sikora, kl. V, Szkoła Podstawowa w Tajnie Starym

Nasza Biebrza

Marcin Sikora kl. V, SP Tajno

Marcinie, cieszymy się, że podzieliłeś się z nami swoją przygodą. Tym bardziej, że oglądałeś rzekotkę, tak jak prawdziwy obserwator przyrody. Płazy są obecnie zwierzętami coraz rzadszymi, dlatego każdą napotkaną żabę, grzebiuszkę, rzekotkę czy ropuchę traktujemy z ostrożnością, nie zabierając jej ze środowiska naturalnego.

„Droga Redakcjo! Nazywam się Julia Szulborska, mieszkam w Zajkach, chodzę do III klasy Szkoły Podstawowej w Laskowcu. Bardzo lubię czytać „Naszą Biebrzę”. Piszę po raz pierwszy i na początek postanowiłam wystać rysunek. Bardzo lubię przyrodę i wszystko, co się z nią wiąże. Pozdrawiam, Julia.”

Dziękujemy za list i mamy nadzieję, że ośmieli on tych z Czytelników, którzy jeszcze do nas nie pisali. Rysunek Julii znajdziecie w galerii na str. 12. Kochani, uważnie czytamy każdy list, a najciekawsze staramy się nagradzać ciekawymi książkami. Czekamy zatem na kolejne obserwacje przyrodnicze, wiersze, rysunki, zdjęcia. Nadsyłając je podawajcie, jeśli to możliwe, również kontakt e-mail.

**Nagrody
= Gimnazja
(prace
indywidualne)**

Karol Wilczewski, kl. I, Gimn. Trzcianne

Jolanta Haraburda, kl. III Gim. Sztablin

Magdalena Sokołowska, kl. III Gim. Piątnica

Agata Wasilczuk, kl. III Gim. nr 18 B-stok

Aniela Wasilczuk, kl. III Gim. nr 18 B-stok

Klaudia Wasilewska, kl. III Gim. Goniądz

Magdalena Zochowska, kl. III Gim. Wizna

Beata Winałowicz, lat 15 Gim. nr 18 B-stok

Nagrody - Gimnazja (prace zbiorowe)

K. Puławska, P. Obrycka, Gimn. nr 3, Grajewo

J. Burzyńska, K. Łakomic, P. Burzyńska, Gimn. nr 3 Grajewo

D. Łakomic, K. Markowska, Karina Pacewicz, K. Bućko, Ola Wysocka, Gim. nr 2 Grajewo

P. Akacki, M. Turowska, S. Wilczeska, Gimn. nr 3, Grajewo

Jeśli lubisz robić prace plastyczne, ten kącik jest dla Ciebie. Przyślij swój rysunek! Niech opowiada o Twojej okolicy, o porach roku, o przyrodzie. Staramy się publikować jak najwięcej ciekawych prac. Książkami nagradzamy publikowane prace.

Agnieszka Wodnicka kl VI, SP Dolistowo Stare

Galeria Profesora Łosia

Julia Szulborska kl III, SP Laskowice

Weronika Puksza kl IV, SP Mońki

Agnieszka Moniuszko kl VI, SP Wroceń

Nasza Biebrza

Nasza Biebrza, Wydawca: Biebrzański Park Narodowy, ISSN:1507-7276, nakład: 4000 egz. **Redakcja:** Ewa Wiatr (EW) **Zespół redakcyjny:** Agnieszka Henel (AH), Katarzyna Nowicka (KN), Piotr Tałałaj (PT), Andrzej Grygoruk (AG). **Zdjęcia:** Sylwester Aftyka (SA), Tomasz Chylicki (TCh), Piotr Dombrowski (PD), Agnieszka Henel (AH), Bogusław Kierkla (BK), Grzegorz i Tomasz Klosowscy (GTK), Tomasz Kulakowski (TK), Adam Sieńko (AS), Paweł Świątkiewicz (PS), Piotr Tałałaj (PT). **Zdjęcie na okładce:** Piotr Tałałaj (PT). **Konsultacja merytoryczna:** Wiesław Dembek, Andrzej Grygoruk, Janusz Kupryjanowicz.

Adres: „Nasza Biebrza”, Biebrzański Park Narodowy, Osowiec Twierdza 8, 19-110 Goniądz

e-mail: nasza.biebrza@biebrza.org.pl **www.nasza.biebrza.org.pl**

Sfinansowano ze środków projektu:

HABIT-CHANGE - Adaptive Management of Climate-induced Changes of Habitat Diversity in Protected Areas.

Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu dla Europy Środkowej. www.habit-change.eu